

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВНЗ

Олександра ЖУКОВА (Кіровоград, Україна)

У цій статті ми пропонуємо граматичні вправи, які допоможуть студентам, які навчаються в різних університетах, вивчити англійську мову. Ми використовуємо різні слова та словосполучення, які є сучасними і їх можна змінювати.

Ключові слова: *вправа, теперішній неозначений час, минулий неозначений час, майбутній неозначений час, артикль, узгодження часів, прийменники.*

In this article we suggest the grammar exercises, which will help students, who study at different universities, to learn English. We use various words and word combinations, which are modern and they can be changed.

Key words: *exercise, Present Simple, Past Simple, Future Simple, Article, Sequence of Tenses, Prepositions.*

В статье мы предлагаем грамматические упражнения, которые помогут студентам, которые учатся в разных университетах, выучить английский язык. Мы используем разную лексику, которая является современной и ее можно изменять.

Ключевые слова: *упражнение, настоящее неопределенное время, прошедшее неопределенное время, будущее неопределенное время, артикль, согласование времен, предлог.*

На немовних факультетах ВНЗ вивчаються граматичні явища англійської мови, якими студенти мають користуватись для вираження власних думок і для розуміння інших думок в

процесі говоріння, або читання. Студентам запропоновані теми з граматики англійської мови, які вони вивчають на практичних заняттях і, які виносяться на самостійне опрацювання. На практичних заняттях студенти вивчають майже всі часові форми англійської граматики, а також такі теми, як "Іменник", "Артикль", "Прикметник", тощо.

Нашою метою є розробка вправ, які б допомогли студентам вдосконалити знання з тієї чи іншої граматичної теми. Лексика вправ є сучасною, вона спрямована на зацікавлення студентів. Вивчаючи граматичний матеріал, ми також ставимо за мету не забувати про моральний аспект. Вправи мають містити інформацію, яка сприяє духовному розвитку молодого покоління.

Розглядаючи тему "Present Indefinite (Simple)", студентам слід звертати увагу на закінчення -s, -es в дієсловах, які вживаються з підметом у 3-ій особі однини. Наступні вправи, які ми пропонуємо розташовані у порядку від легшої до більш важкої.

I. Додайте закінчення -s, -es до дієслова, де це потрібно.

1. My mother like to listen to music on weekends.
2. His sister cook dinner every day.
3. They do this work every month.
4. My brothers read this newspaper every week.
5. Ann sleep till six o'clock in the morning.

II. Поставте спеціальні питання до речень. (Перед виконанням вправ такого типу студентам немовних факультетів іноді слід нагадувати, що спеціальні питання починаються зі слів: who, where, why, what, when тощо. Основною помилкою є пропущення дієслів "do", "does" після who, where, why... А також додавання закінчення -s, -es, навіть, якщо в реченні вже є дієслово "does". Отже, спочатку наводимо приклад таких питань).

Зразок: Kate goes to the shop every day. Where does Kate go every day?

1. Tom plays with his sister.
2. This builders build one house a year.
3. My children like to play computer games.
4. The man buys vegetables, milk and bread every day.
5. I drink this water twice a week.

III. Поставте загальні питання до речень. (При виконанні цієї вправи студентам слід нагадати, щоб вони не плутали часові форми Present Simple та Past Simple. Для цього їм слід звертати увагу на закінчення дієслів та на, так звані, «маркери часу». Розповсюдженою є помилка, коли загальне питання у Past Simple починається з "do", "does", або, навпаки, коли питання у Present Simple починається з "did").

Зразок: We read this text a week ago. - Did we read this text a week ago?

They go to the seaside every year. - Do they go to the seaside every year?

6. My sister likes to spend much time with her son. She reads to him and goes to the theatre with him.

7. We visited our granny at the hospital.

8. They decided to visit the graves of their grandparents. So, they bought flowers and went to the cemetery.

9. My friend always helps her parents. She cooks, cleans the flat and goes to the shop.

10. Her little son always talked with her father. They all were happy at those moments.

11. He always shares money with poor people and those, who needs treatment.

12. Ivan worked hard to get money for his mother's treatment.

13. She often sits down on her old arm-chair and looks through her old photos in the album.

14. Наступна вправа пропонується для закріплення та вдосконалення знань студентів з теми Future Simple. При виконанні цієї вправи студенти згадують, що дієслова shall, will вживаються у майбутньому неозначеному часі. Останнім часом найчастіше вживається дієслово will, але вживання дієслова shall не є помилковим.

15. Вправа.

16. Змініть часову форму на Future Simple. 1. I used Wi-Fi in this cafe.

2. They bought mobile telephone to his birthday.

3. She has "selfies" with her friends and teachers.

4. We fish with my father.
5. Did you have much time for sightseeing in London? [4, с.140]
6. This woman has just sold tomatoes and bananas.
7. This family visited a lot of countries, such as: Hungary, Italy, Poland, China, Turkey and Egypt.

Вправи на артикль є дуже корисними при вивченні граматики англійської мови. Їм слід приділяти багато уваги, через те, що артиклі не вживаються в українській мові. При цьому студенти схильні пропускати артиклі там, де вони потрібні і ставити їх там, де цього не слід робити.

Ми пропонуємо вправу, в якій в деяких випадках артиклі слід ставити, а в деяких артиклі не вживаються.

Вправа.

Поставити артиклі, де потрібно.

1. ...sun was shining brightly.
2. ...Tower of London is the oldest castle [4, с.56].
3. We went to .... river with my friends and relatives.
4. I was in ...hurry, but decided to buy her present by all means.
5. Mary was crying. When her .... sister started to talk with her, Mary felt much better.
6. .... Paris is .... capital of .... France.
7. Her new novel was called “ .... Black Sea”.
8. .... Petrenkos are our friends. They are real friends, because can always help when we have some .... problems.
9. He always reads such newspapers as .... Independent and .... Herald.
10. .... telephone was invented many years ago.
11. Robin Hood robbed .... rich and gave .... money to .... poor.
12. Her father is .... journalist.
13. I opened .... book at .... page 100.
14. He is .... very nice person.
15. She went to .... United Kingdom. She met ... lot of friends in .... Great Britain and .... Northern Ireland.

Після виконання та перевірки цієї вправи студенти мають скласти власні речення, де були б сталі вирази з артиклями “a”, “the”, прізвища у множині, назви міст, країн, імена, назви морів, океанів тощо.

На вдосконалення знань з таких тем, як “Present Simple”, “Past Simple”, “Future Simple” ми пропонуємо наступну вправу.

Викладач читає речення. Студенти уважно слухають і записують, яка часова форма вживається в тому чи іншому реченні. Речення читаються повільно. Викладач читає двічі кожне речення. При цьому студенти не плутають

Present Simple з Present Continuous, а Future Simple з Future Continuous.

Ця вправа полегшить майбутнє спілкування студентів англійською.

Вправа.

1. She has a lot of books, because she likes to read, but sometimes she goes to the library to get some rare books.
2. They will go to the stadium to play football with other children.
3. We played chess several month ago, yesterday my brother found them and we decided to play with him.
4. He will drink tea with milk, but I will drink water, because it is very hot.
5. I like to spend my free time with my family. Usually I go for a walk with my son. We often visit my sister and our children play different games.
6. My son read this book two years ago.

Вивчаючи зі студентами тему Future Simple, слід звернути особливу увагу на складні речення з двох і більше частин. Ми маємо на увазі речення, в яких одна частина головна, а інша (інші) – підрядна. В таких реченнях в українській мові в обох частинах вживається майбутній час, якщо мається на увазі майбутній час. На відміну, в англійській мові, якщо ми

маємо на увазі майбутній час в обох частинах, він вживається тільки в головній частині, а в підрядній вживається теперішній час. Наприклад:

українська мова: Якщо я прийду додому рано, я приготую обід. Англійська мова: If I come home early, I will cook dinner.

Отже, ми пропонуємо вправу на переклад речень з української мови на англійську:

1. Коли я приберу кімнату, я зателефоную подрузі.
2. Коли моя матуся отримає заробітну платню, вона купить мені сукню.
3. Якщо я піду до дідуся завтра, я дам йому грошей.
4. Якщо у неї буде час, вона сходить у кіно з друзями.

Студенти на не мовних факультетах також вивчають тему: “Узгодження часів”. Нижче запропонована вправа, завданням якої є зміна прямої мови на непряму.

Вправа.

1. He says: “My name is Tom”.
2. She said: “ My name is Kate”.
3. They said: “ We wrote the composition two weeks ago”.
4. The teacher said: “ William Shakespeare wrote a lot of plays”.
5. My child said: “ I want to drink”.
6. This boy said: “ My grandmother will come to visit us tomorrow”.
7. The man said: “ I am a doctor”.
8. The girl said: “ I helped my grandmother to plant vegetables”.
9. This woman said:” I bought three books for my children and didn't forget to buy bread, soap and sugar.”

10. He said: “I have just received a letter from my uncle”. [2, с.265].

У нашому дослідженні слід звернутись до такої теми, як «Прийменники». Студенти не мовних факультетів часто плутають вживання таких прийменників, « at, on, in». Вправа, яку ми пропонуємо вдосконалим знання студентів та допоможе позбутись типових помилок в усному та писемному мовленні.

Вправа.

Поставте прийменники at, on, in в речення.

1. His grandfather was born .... 1915 and died .... 2015.
2. .... Christmas they decided to visit their best friends.
3. .... Christmas Day they went to the theatre
4. .... April they went to Spain.
5. She is punctual, she always comes .... time.
6. .... the beginning of January we usually have rest.
7. They thought about their trip and didn't know where to go. .... the end they decided to go to Georgia.

На заняттях англійської мови студенти мають також складати діалоги, в яких вони вживатимуть ці чи інші граматичні теми. Після перевірки викладачем діалогів, вони мають репрезентувати їх. Діалогічне мовлення є дуже важливим, оскільки сучасне життя вимагає вільного володіння англійською мовою, не тільки випускниками факультетів іноземних мов, а і всіма іншими випускниками.

Отже, ми розробили низку вправ з граматики, в яких можна змінювати лексичне наповнення, в залежності від теми, яку вивчають студенти. В запропонованих вправах ми торкнулись розповсюджених граматичних явищ, лексика вправ є сучасною.

В статті ми не торкались багатьох граматичних явищ, але цим ми будемо займатись в наших подальших розвідках, де буде запропонована низка вправ.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови/ Л.Г. Верба, Г.В. Верба.- К.: ТОВ «ВП Логос-М», 2008.– 341 с.
2. Голіцинський Ю.Б. Граматика. Збірник вправ/ Ю.Б. Голіцинський.- К.: «А.С.К.», 2005.– 537 с.
3. Murphy Raymond. English Grammar in Use/ Raymond Murphy.- Cambridge.: Cambridge University Press, 1999.– 350 p.

4. Хоменко Е.Г. Граматика англійської мови/ Е.Г. Хоменко.- К.: «Знання- Прес», 2007.– 606 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олександра Жукова – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри лінгводидактики та іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: колористика в творах українських та іноземних письменників, граматика англійської мови.